

„Nouzové“ použití leteckých známek I. emise

V minulém čísle jsme v seriálu H. Trnky o leteckých celistvostech první republiky přinesli vyobrazení dvou ústřížků průvodek vyplacených známkou 14 Kč prvního provizorního leteckého vydání. Oba pocházejí z pošty Horní Jindřichov (tehdy s názvem Horní Hennersdorf), obce v těsném sousedství Rumburka, jehož je nyní součástí. V letech 1920/21 tu žilo asi 2.600 obyvatel, tedy dvojnásobek současného počtu - na rozdíl ode dneška však před bezmála sto lety šlo především o Němce. Průmyslová i dílenská výroba způsobovaly, že odtud byly odesílány balíkové zásilky s vysokým výplatným (rolí jistě hrálo i bezprostřední sousedství s Německem). Zdejší pošta zápasila s nedostatkem známek vyšších hodnot, což naznačuje ústřížek průvodky z 15.10.1920, na níž je vyznačeno, že výplatné 15 Kč bylo uhrazeno hotově (obrázek je ze sbírky znalce J. Chudoby).

Tento problém přechodně vyřešila používáním leteckých známek první emise namísto výplatních - první dva doklady z 6.1. a 1.2. 1921 byly vyobrazeny v minulém čísle, třetí přinášíme nyní. Jde o ústřížek průvodky s výplatným 33,50 Kč, z něž největší část byla uhrazena leteckou známkou 28 Kč. Razítko nese datum 22.2. 21. Ústřížek bude nabídnut v listopadové aukci Profil. (Na okraj uvádíme, že jde o první nám známé použití známky 28 Kč na průvodce! V obou popsaných předchozích i jednom dalším nám známém případě - ústřížek s razítkem Dobříš z 27.4.21, vyobrazený v Tribuně filatelistů 23/1935 - šlo vždy o známku 14 Kč.)

O tom, že razítko PÚ Horní Hennersdorf s rozlišovacím písmenem "a" (otištěné na všech třech zmíněných dokladech) bylo zdejší poště přiděleno 27. 3. 1920 a o čtyři roky později (20.3.1924) řádně odvedeno zpět Hospodářské ústředně pošt, svědčí evidenční karta uložena v Poštovním muzeu v Praze.

Ústřížky průvodek vyplacené leteckou známkou I. emise jsou mimořádně vzácné - dokonce mnohem vzácnější než letecky přepravené dopisy první emise. Stejně jako ony se proto staly předmětem zájmu padělatelů. Asi nejznámější je padělek ústřížku s dokresleným razítkem Cheb, opakovaně nabízený jako pravý vystavovatelem a soudním znalcem L. Pytlíčkem, o němž jsem psal ve F 12/2003 na s. 2 a násl. I proto je třeba při posuzování pravosti těchto vzácných dokladů poštovního provozu dbát velké opatrnosti a přistupovat k nim v širším kontextu - jako jsme se to snažili ukázat na případě PÚ Horní Hennersdorf. FB

